

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

Politics, Economy and Society

ปรีชา เรืองจันทร์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

Naresuan University Publishing House

www.nupress.grad.nu.ac.th

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

ปรีชา เรืองจันทร์.

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society.-- พิษณุโลก: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2559.

304 หน้า.

1. การเมือง. I. ชื่อเรื่อง.

320

ISBN 978-616-7902-98-2

สพท. 018

การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม Politics, Economy and Society

ปรีชา เรืองจันทร์

สงวนลิขสิทธิ์โดยสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

พิมพ์ครั้งที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จำนวนพิมพ์ 1,000 เล่ม ราคา 290 บาท

การผลิตและการลอกเลียนหนังสือเล่มนี้ไม่ว่ารูปแบบใดทั้งสิ้น

ต้องได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผู้จัดพิมพ์

สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

มีวางจำหน่ายที่

1. ศูนย์หนังสือแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อาคารวิทยิตติ์ ชั้น 14 ซอยจุฬาลงกรณ์ 64 ถนนพญาไท แขวงวังใหม่ เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ 10330

สาขา ศาลาพระแก้ว กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-7000-3

สยามสแควร์ กรุงเทพฯ โทร. 0-2218-9881, 0-2255-4433

มหาวิทยาลัยนเรศวร จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-0162-5

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จังหวัดนครราชสีมา โทร. 044-216131-2

มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี โทร. 0-3839-4855-9

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ร.ร.จปร.) จังหวัดนครนายก โทร. 037-393-023, 037-393-036

จัดสรรจามจุรี กรุงเทพฯ โทร. 0-2160-5301

รัตนวิเบศร์ จังหวัดนนทบุรี โทร. 0-2950-5408-9

มหาวิทยาลัยพะเยา โทร. 0-5446-6799, 0-5446-6800

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โทร. 044-922662-3

สาขาย่อยคณะครุศาสตร์จันทบุรี โทร. 0-2218-3979

2. เสี่ยงทิพย์บุ๊คเซ็นเตอร์ 108/3-5 ถนนเอกาทศรถ ตำบลในเมือง อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8862

สาขา มหาวิทยาลัยนเรศวร อาคารขวัญเมือง จังหวัดพิษณุโลก โทร. 0-5526-1616

ศูนย์การเรียนรู้พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเทศบาลนครพิษณุโลก ถนนขุนพิเรนทรเทพ

จังหวัดพิษณุโลก โทร. 084-814-7800

3. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ อาคารวิทยบริการ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 50 ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900 โทร. 0-2579-0113

4. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ อาคารเนกประสงค์ ชั้น 1 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ถนนพระจันทร์ แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 โทร. 0-2613-3899, 0-2623-6493

สาขา ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ จังหวัดเชียงใหม่ โทร. 0-5394-4990-1

ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ จังหวัดสงขลา โทร. 0-7428-2980, 0-74282981

5. ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยขอนแก่น 123 หมู่ 16 ถนนมิตรภาพ ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. 0-4320-2842

กองบรรณาธิการ กองบรรณาธิการจัดทำเอกสารสิ่งพิมพ์ทางวิชาการของสำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยนเรศวร

ออกแบบปก สรญา แสงเย็นพันธ์ images by Freepik.com

พิมพ์ที่ รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3 30-31 ถนนพญาไท อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก 65000 โทร. 0-5525-8101

คำนิยม

หนังสือการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society) ที่ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ได้เขียนขึ้นฉบับนี้ เป็นหนังสือที่ผู้เขียนได้เรียบเรียงและแต่งขึ้น โดยใช้ประสบการณ์การทำงานด้านการปกครอง มีเนื้อหาสาระสำคัญทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยได้บูรณาการ สาระสำคัญของหนังสือฉบับนี้พร้อมกับได้ชี้ให้เห็นถึงกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกที่เกิดขึ้น จากอดีตถึงปัจจุบัน การเปลี่ยนแปลงชั่วอานาจ ทางการเมือง การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม และกระแสเศรษฐกิจที่มีอิทธิพลและผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของคนในสังคม

แนวความคิดที่ได้นำเสนอในหนังสือฉบับนี้ นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งโดยเฉพาะนิสิตของมหาวิทยาลัยนเรศวร จะได้รับความรู้ความเข้าใจทั้งความคิดจากเจ้าของทฤษฎีและประสบการณ์จากการทำงานของผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ในฐานะเคยดำรงตำแหน่งผู้ว่าราชการจังหวัดหลายจังหวัดคุณค่าของหนังสือเล่มนี้ จึงเป็นแหล่งรวมความรู้แนวคิดของปรัชญาการบริหารการปกครอง นักเศรษฐศาสตร์ นักการเมือง และนักสังคมจิตวิทยา ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจบริบทการเปลี่ยนแปลงในมิติต่างๆ ในระดับโลก ภูมิภาค ประเทศ และท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการถอดบทเรียนของทฤษฎีสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปแบบ อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังชี้ให้เห็นเป็นหลักการว่าการบริหารงานในด้านต่างๆ ทุกสมัย ทุกสังคมต้องยึดหลักความถูกต้อง ความร่วมมือ การมีส่วนร่วม ความซื่อสัตย์สุจริต และการทำงานมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมเป็นหลัก

มหาวิทยาลัยนเรศวร ขอขอบคุณในความเสียสละของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ
ดร.ปรีชา เรืองจันทร์ ที่ได้เรียบเรียงแต่งหนังสือฉบับนี้ขึ้น เป็นหนังสือที่มีคุณค่าในการค้นคว้า
ศึกษาของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร และสามารถใช้ในการศึกษาค้นคว้าและปรับตัวให้เข้ากับ
สถานการณ์ เพื่อดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขอย่างชาญฉลาด

(ศาสตราจารย์ ดร.สุจินต์ จินายน)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนเรศวร

คำนำ

หนังสือเล่มนี้ เขียนขึ้นมาเพื่อใช้ในการสอนรายวิชาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (Politics, Economy and Society) ซึ่งเป็นวิชาศึกษาทั่วไป สำหรับนิสิต นักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ผู้เขียนได้ค้นคว้าเรียบเรียงจากตำราหลักต่างๆ ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศของบรรดานักปรัชญา ราชบัณฑิต เพื่อให้ นิสิต นักศึกษา ผู้อ่านและผู้สนใจใฝ่รู้ ได้มีความรู้ความเข้าใจพื้นฐานธรรมชาติของการเมือง เศรษฐกิจและสังคมต่างๆ ไปในภาพรวม ซึ่งจะไม่ลงลึกในรายละเอียดมากนัก เพียงนำเสนอพื้นฐานเบื้องต้นที่มนุษย์ควรรู้ เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมเท่าที่จำเป็นในการอยู่ร่วมกันในสังคมเท่านั้น โดยเน้นให้ผู้สนใจใฝ่รู้ได้นำความรู้ที่ได้ศึกษาไปประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันและการดำรงตนในสังคม อย่างมีเกียรติ มีศักดิ์ศรี สมกับเป็นบัณฑิต เป็นการปูพื้นฐานวิชาชีพเพื่อก้าวสู่ชีวิตที่งดงามต่อไป

สำหรับผู้สนใจใฝ่รู้ประสงค์จะศึกษาในรายละเอียดอย่างลึกซึ้ง รู้แจ้งเห็นจริงในแต่ละเรื่องนั้น ต้องศึกษาเพิ่มเติมจากรายวิชาเฉพาะเอง ซึ่งจะเจาะลึกถึงแก่นแนวคิดทฤษฎี การปฏิบัติ รวมถึงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นทั้งบวกและลบทุกแง่มุม เช่น การศึกษาทางรัฐศาสตร์ การเมืองการปกครอง สังคมวิทยา มนุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ การเงินการคลัง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนได้แนะนำหนังสืออ่านเพิ่มเติมในบรรณานุกรมแล้ว หวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะมีประโยชน์แก่ผู้สนใจทั่วไปไปตามสมควร

ในการศึกษาค้นคว้านี้ ผู้เขียนได้นำองค์ความรู้มาจากรายละเอียดและข้อเขียนของนักปราชญ์ ผู้รู้และอาจารย์หลายท่าน โดยมีได้เจตนาหลบหลู่หรือลอกเลียน จึงใคร่ขออนุญาตมา ณ ที่นี้ นำเผยแพร่สู่สาธารณชนวัตถุประสงค์เพื่อการสร้างสรรคงานวิชาการให้แพร่หลายอย่างกว้างขวาง หากมีข้อผิดพลาดจากการเขียนเกิดขึ้น ผู้เขียนยินดีน้อมรับคำติชมด้วยความเคารพเพื่อปรับปรุงแก้ไขในโอกาสต่อไป ขอขอบคุณคุณสุธินี รอดประเสริฐ ผู้พิมพ์ต้นฉบับ นาย ป.นนทนันท์ เรื่องจันทร์ นางสาว ป.ประภัสสนันท์ เรื่องจันทร์ ผู้พิสูจน์ตัวอักษร และกำลังใจชั่วกัลปา คุณปิยธิดา เรื่องจันทร์ คู่ชีวิต หากกุศลผลบุญบังเกิดจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือเล่มนี้ ขอมอบอุทิศแด่นายจวน และนางบุญมา เรื่องจันทร์ บิดามารดา ผู้ให้กำเนิด และขัดเกลาชี้ทางสว่างแห่งปัญญาแก่ผู้เขียน จวบจนทุกวันนี้

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรื่องจันทร์

สารบัญ

บทนำ ขอบเขตของการเรียนวิชา การเมือง เศรษฐกิจและสังคม	1
--	---

บทที่ 1 ความหมายและความสัมพันธ์ของการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจและสังคม	3
---	---

ความหมาย.....	4
---------------	---

ความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและสังคม	6
---	---

ประโยชน์ของการศึกษาการเมือง เศรษฐกิจและสังคม	9
--	---

คำถามท้ายบท	12
-------------------	----

บทที่ 2 การเมืองการปกครองในสังคมมนุษย์	13
--	----

นักปราชญ์การเมือง.....	16
------------------------	----

นักปราชญ์การเมืองยุคโบราณ.....	16
--------------------------------	----

โซเครตีส (Socrates)	16
---------------------------	----

เพลโต (Plato)	24
---------------------	----

อริสโตเติล (Aristotle)	25
------------------------------	----

นักปราชญ์การเมืองยุคกลาง.....	27
เซนต์ออกัสติน (St. Augustine)	27
ซีเซโร (Cicero)	29
นักปราชญ์การเมืองยุคปัจจุบัน.....	30
นิคโคโล มาเคียเวลลี (Niccolo Machiavelli).....	30
โทมัส ฮอบส์ (Thomas Hobbes)	31
จอห์น ล็อก (John Locke).....	32
มองเตสกีเออ (Montesquieu).....	33
ฌอง ฌาค รุสโซ (Jean-Jacques Rousseau).....	34
จอร์จ วิลเฮล์ม ฟรีดริช เฮเกิล (Georg Wilhelm Friedrich Hegel)	35
คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)	36
ขงจื้อ (Confucius)	37
ฮานเฟย (Han Fei).....	40
ระบบการเมืองการปกครองระดับสากล.....	41
เผด็จการ	41
เผด็จการแบบอำนาจน้อย	42
เผด็จการแบบรวมอำนาจสมบูรณ์.....	42
โครงสร้างการปกครองของประเทศเผด็จการ	43
รากฐานหลักการและลักษณะของเผด็จการแบบรวมอำนาจสมบูรณ์	43
ปรัชญาเผด็จการ.....	44
ประชาธิปไตย.....	45
รากฐานของประชาธิปไตย	45
หลักการของประชาธิปไตย.....	46
ระบอบผสมผสานประชาธิปไตยกับเผด็จการ.....	48
ประชาธิปไตยแบบรวมอำนาจ.....	48
ลักษณะสำคัญของประชาธิปไตย.....	49
ประชาธิปไตยที่เป็นอุดมการณ์.....	49

ประชาธิปไตยที่เป็นระบอบการปกครอง	50
ประชาธิปไตยเป็นวิถีชีวิต	53
จุดเด่นของประชาธิปไตย	64
จุดด้อยของประชาธิปไตย.....	65
ทำไมประชาธิปไตยยังคงล้มเหลวในบางประเทศ.....	66
เปรียบเทียบการเมืองการปกครองระบบประชาธิปไตยกับเผด็จการ	68
ระบบการเมืองโลก	71
ระบบการเมืองโลกในยุคสงครามเย็น	71
ระบบการเมืองโลกในยุคหลังสงครามเย็น.....	73
ระบบการเมืองโลกในปัจจุบัน.....	75
การปกครอง.....	76
ระบบการปกครองสมัยใหม่.....	77
คำถามท้ายบท.....	80

บทที่ 3 การปกครองของไทย81

วิวัฒนาการการปกครองของไทย	83
การปกครองในสมัยสุโขทัย.....	83
การปกครองสมัยกรุงศรีอยุธยา	85
การปกครองสมัยกรุงธนบุรี	88
การปกครองสมัยกรุงรัตนโกสินทร์.....	88
การปฏิรูปการปกครองในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	
รัชกาลที่ 5	89
การปฏิวัติ พ.ศ. 2475 – ปัจจุบัน	90
หลักการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินของไทย.....	91
หลักของการรวมอำนาจปกครอง.....	92
หลักของการแบ่งอำนาจการปกครอง	94
หลักของการกระจายอำนาจปกครอง	96

การบริหารราชการแผ่นดินของไทยปัจจุบัน.....	99
คำถามท้ายบท.....	100

บทที่ 4 แนวคิดทางเศรษฐศาสตร์ในสังคมมนุษย์.....101

ประโยชน์ของการศึกษาวิชาเศรษฐศาสตร์.....	102
ระบบเศรษฐกิจโลก	103
ระบบเบรตตันวูดส์	103
การขยายตัวการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจ.....	107
องค์กรระดับโลกที่เกิดขึ้นใหม่ BRIC	108
จุดเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจศตวรรษที่ 19	109
ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจ	113
อุปสงค์ อุปทาน และความยืดหยุ่น	115
ความหมายของอุปสงค์	115
ชนิดของอุปสงค์	116
กฎของอุปสงค์.....	116
ตัวกำหนดอุปสงค์.....	123
ความหมายของอุปทาน.....	124
กฎของอุปทาน.....	125
ตัวกำหนดอุปทาน	127
ความยืดหยุ่น	129
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความยืดหยุ่นของอุปสงค์.....	129
คำถามท้ายบท.....	131

บทที่ 5 ระบบเศรษฐกิจในสังคมโลก	133
แนวคิดระบบเศรษฐกิจ.....	133
ระบบเศรษฐกิจในสังคมมนุษย์.....	134
ระบบเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม.....	135
ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม.....	136
ระบบเศรษฐกิจแบบคอมมิวนิสต์.....	138
ระบบเศรษฐกิจแบบผสม.....	139
การตลาด	141
ประเภทของตลาด.....	142
ตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์.....	142
ตลาดที่มีการแข่งขันไม่สมบูรณ์	142
ลักษณะของตลาด.....	143
ลักษณะของตลาดที่มีการแข่งขันอย่างสมบูรณ์.....	143
ลักษณะของตลาดผูกขาด.....	144
ลักษณะของตลาดผู้ขายน้อยราย	144
ลักษณะของตลาดกึ่งแข่งขันกึ่งผูกขาด	145
พฤติกรรมผู้บริโภค	145
ประเภทของการบริโภค.....	145
ปัจจัยที่กำหนดการบริโภค	146
พฤติกรรมของผู้บริโภค.....	147
หน่วยเศรษฐกิจ	149
กิจกรรมในระบบเศรษฐกิจ	150
การผลิต	151
วิวัฒนาการของการผลิต.....	151
กระบวนการผลิต.....	152
ปัจจัยการผลิต	153
ทฤษฎีการผลิต	154

องค์กรธุรกิจ	155
เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน.....	161
คำถามท้ายบท.....	164

บทที่ 6 การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย165

ระบบเศรษฐกิจไทย	165
ความหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจ.....	168
จุดมุ่งหมายในการพัฒนาเศรษฐกิจ	169
ลักษณะของประเทศกำลังพัฒนา ประเทศกึ่งพัฒนา และประเทศพัฒนาแล้ว.....	169
เศรษฐกิจไทยดั้งเดิม	171
จุดเปลี่ยนระบบเศรษฐกิจประเทศไทย.....	172
สนธิสัญญาเบาว์ริง พ.ศ. 2398.....	173
เศรษฐกิจไทยตั้งแต่ พ.ศ. 2398 - 2503	174
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมประเทศไทย	177
ประเทศไทยกับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน.....	180
ประเทศไทยกับบริบทในอาเซียน.....	183
คำถามท้ายบท.....	187

บทที่ 7 ความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม189

แนวความคิดการเกิดสังคมมนุษย์	189
แบบแผนการดำรงชีวิตมนุษย์	191
ลักษณะของสังคมมนุษย์.....	193
สังคมชนบท	194
ลักษณะสำคัญของสังคมชนบท	194
สังคมเมือง.....	195
ลักษณะสำคัญของสังคมเมือง.....	195

เปรียบเทียบสังคมชนบทและสังคมเมือง.....	195
หน้าที่ของสังคม.....	198
คำถามท้ายบท.....	201

บทที่ 8 การจัดระเบียบสังคมและการขัดเกลาทางสังคม203

วิวัฒนาการทางสังคม	203
มูลเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดระเบียบทางสังคม	205
องค์ประกอบสำคัญของการจัดระเบียบทางสังคม.....	206
บรรทัดฐานทางสังคม.....	206
สถานภาพ.....	214
บทบาท.....	219
การขัดเกลาทางสังคม.....	221
ความสำคัญของการขัดเกลาทางสังคม.....	222
วิธีการขัดเกลาทางสังคม.....	223
วัยที่จำเป็นต่อการขัดเกลา.....	226
คำถามท้ายบท.....	228

บทที่ 9 สถาบันทางสังคมกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคม.....229

สาเหตุที่มนุษย์อยู่รวมกลุ่มเป็นสังคม	230
องค์ประกอบของสังคม.....	230
กลุ่มคนในสังคม.....	231
สถาบันทางสังคม.....	232
สถาบันครอบครัว.....	232
สถาบันศาสนา.....	233
สถาบันทางการศึกษา.....	233
สถาบันเศรษฐกิจ.....	233

สถาบันการเมืองการปกครอง.....	234
สถาบันนันทนาการ	234
สถาบันสื่อสารมวลชน	234
หน้าที่ของสถาบันทางสังคม.....	235
องค์ประกอบของสถาบันทางสังคม	235
สังคมไทย: อดีต – ปัจจุบัน	237
กำเนิดราชอาณาจักรไทย	238
พัฒนาการของสังคมไทย.....	238
ลักษณะสังคมไทย.....	241
เอกลักษณ์สังคม	241
เอกลักษณ์ไทย.....	241
ค่านิยมในสังคมไทย.....	242
คำถามท้ายบท.....	246

**บทที่ 10 การเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลกระทบต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ
และสังคมไทย**

247

ธรรมชาติของการเปลี่ยนแปลง.....	248
ทำไมต้องเปลี่ยนแปลง	248
ปัจจัยขับเคลื่อนโลกเปลี่ยนแปลง	249
การเปลี่ยนแปลงในประเทศไทย.....	250
ประเทศไทยปัจจุบันกับความพร้อมรองรับการเปลี่ยนแปลง.....	251
คำถามท้ายบท	256

บทที่ 11 ธรรมาภิบาล257

ความหมาย	257
ความสำคัญ.....	258
หลักธรรมาภิบาล	258
องค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาล.....	259
ธรรมาภิบาลกับทศพิธราชธรรม	260
คำถามท้ายบท	266

บทที่ 12 เศรษฐกิจพอเพียง267

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง.....	270
เป้าประสงค์	270
หลักความพอเพียง	271
พอประมาณ.....	271
ความมีเหตุผล	271
ระบบภูมิคุ้มกันตัว.....	271
สรุปสามองค์ประกอบสามเงื่อนไข.....	274
คำถามท้ายบท	280

บรรณานุกรม281

บทนำ

ขอบเขตของการเรียนวิชา การเมือง เศรษฐกิจและสังคม

การเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นวิชาพื้นฐานที่นิสิตสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งในโลกแห่งความเป็นจริงนั้น มนุษย์มีอาจหลีกเลี่ยงจากการเมือง เศรษฐกิจและสังคมได้ เพราะมนุษย์ คือ สัตว์การเมือง (Political Animal) มนุษย์ คือ สัตว์เศรษฐกิจ (Economic Animal) และมนุษย์ คือ สัตว์สังคม (Social Animal) นั่นเอง

การเมือง เศรษฐกิจและสังคม จำแนกเนื้อหาในการสอนเน้นประเด็นหลัก ได้แก่

1. การเมืองการปกครอง เพื่อตอบคำถามเกี่ยวกับวิธีการเมือง การปกครอง ระบบการเมือง ระบบการปกครอง เผด็จการ ประชาธิปไตย การบริหารราชการแผ่นดิน การรวมอำนาจ การแบ่งอำนาจ และการกระจายอำนาจ

2. เศรษฐกิจ อธิบายให้เห็นภาพลักษณะสำคัญของเศรษฐกิจทั้งมหภาคและจุลภาค เน้นที่อุปสงค์ (Demand) และอุปทาน (Supply) เศรษฐกิจพื้นฐานในชีวิตประจำวันของมนุษย์เชื่อมโยงถึงเศรษฐกิจระดับสากล

3. สังคม อธิบายความสัมพันธ์ของมนุษย์ในสังคม บรรทัดฐานทางสังคม จารีต ประเพณี วัฒนธรรม สถานะภาพทางสังคม บทบาททางสังคม สถาบันทางสังคม การจัดระเบียบทางสังคม รวมถึงเอกลักษณ์ของไทย และค่านิยมของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน

4. การเปลี่ยนแปลงของโลกตอบคำถาม ทำไมต้องเปลี่ยนแปลงกระบวนการคิด หรือปฏิบัติเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคม ในยุคโลกแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งนี้ อธิบายถึงภาพผลกระทบการเปลี่ยนแปลงของโลกที่มีผลต่อการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ และสังคมด้วย

5. หลักธรรมาภิบาล ได้ตอบคำถามพื้นฐานของคนในสังคมที่ต้องอยู่ร่วมกัน อย่างสันติสุขโดยอาศัยหลักธรรมาภิบาลเกื้อกูลกันด้วยระบบคุณธรรมโปร่งใสและตรวจสอบได้ งานบริการสาธารณะต่างๆ ต้องอาศัยการจัดการโดยระบบธรรมาภิบาล

6. เศรษฐกิจพอเพียงเป็นพื้นฐานสำคัญของมนุษย์และองค์กรที่จะดำเนินกิจกรรม ใดๆ ต้องยึดในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน มีเงื่อนไขในผลสัมฤทธิ์และพร้อมก้าวไกลสู่โลกแห่งการเปลี่ยนแปลงได้

ในภาพรวมอาจกล่าวได้ว่า การเมือง เศรษฐกิจและสังคม เป็นวิชาพื้นฐาน สำหรับมนุษย์ทุกคนที่จะต้องยืนอยู่ในสังคม ต้องอยู่ในวังวนของการเมืองที่แสวงหาอำนาจ รักษาอำนาจและใช้อำนาจมิหยุดหย่อน รวมถึงทั้งแข่งขันเพื่อได้มาซึ่งอำนาจ โดยไม่คำนึงถึง วิธีการได้มาว่าจะมีคุณธรรมหรือไร้คุณธรรม มนุษย์ต้องอยู่ในระบอบการปกครอง ทั้งที่มีส่วนร่วมและ ไม่มีส่วนร่วม มนุษย์ต้องประกอบอาชีพ ต้องรู้จักความต้องการซื้อ ความต้องการขาย ปัจจัยในการผลิต องค์ประกอบของธุรกิจ กระบวนการในการผลิต ผู้บริโภค แหล่งวัตถุดิบในการผลิตรวมถึงการกระจายสินค้า การจัดเก็บภาษีอากร เศรษฐกิจ ส่วนบุคคล และเศรษฐกิจโลก มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกันเป็นหมู่คณะเป็นสังคม ต้องมีบรรทัดฐานทางสังคม สถานภาพ บทบาททางสังคม กฎ กติกา จารีต ประเพณี ที่จะอยู่ร่วมกันอย่างปกติสุข โดยเฉพาะเรื่องคุณธรรม เหล่านี้คือพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนต้องเรียนรู้ เพื่ออยู่ร่วมกัน พึ่งพาอาศัยกันและก้าวเดินไปข้างหน้าพร้อมๆ กันในกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ ดร.ปรีชา เรืองจันทร์

ประวัติผู้เขียน

การศึกษา

ปริญญาเอก

- Doctor of Organization Development and Transformation (DODT), CEBU Doctors University, Philippines

ปริญญาโท

- รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปริญญาตรี

- รัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการปกครอง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

หน่วยงานที่สังกัด

ข้าราชการบำนาญ

ความเชี่ยวชาญ

นักการปกครอง

ความเชี่ยวชาญและงานวิจัย

- พ.ศ. 2538 การใช้เวลาของผู้บริหารระดับกลางในสังกัดกรมการปกครอง: ศึกษาเฉพาะกรณีผู้เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตร นปส. รุ่น 33
- พ.ศ. 2534 ปัญหาการบริหารงานสุขาภิบาลที่ประธานกรรมการสุขาภิบาลมาจากการเลือกตั้ง

ประสบการณ์การทำงาน

- พ.ศ. 2558 ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ
- พ.ศ. 2556-ปัจจุบัน กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ สภามหาวิทยาลัยนเรศวร
- พ.ศ. 2555-2556 ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก (เกษียณอายุราชการ)
- พ.ศ. 2555-2555 ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2552-2555 ผู้ว่าราชการจังหวัดพิษณุโลก
- พ.ศ. 2551-2552 ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต
- พ.ศ. 2549-2551 ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร
- พ.ศ. 2543-2549 รองผู้ว่าราชการจังหวัดเพชรบูรณ์
- พ.ศ. 2542-2543 รองผู้ว่าราชการจังหวัดราชบุรี
- พ.ศ. 2541-2542 ปลัดจังหวัดพิจิตร (ระดับ 9)
- พ.ศ. 2539-2541 ผู้อำนวยการกองการข่าว สำนักปลัดกระทรวงมหาดไทย
- พ.ศ. 2538-2539 ผู้อำนวยการส่วนความมั่นคง กรมการปกครอง
- พ.ศ. 2538-2538 ผู้อำนวยการกองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง
- พ.ศ. 2537-2538 นายอำเภอเมืองพิจิตร
- พ.ศ. 2535-2537 นายอำเภอวังทรายพูน จังหวัดพิจิตร

+ ผลงานตีพิมพ์

- พ.ศ. 2549 จอมพล ป. พิบูลสงคราม: นายพลผู้สร้างนครบาลเพชรบูรณ์
- พ.ศ. 2545 คนแบกเสบียง
- พ.ศ. 2544 น้ำฝนน้ำฟ้าน้ำตาน้ำก่อ, ขวัญใจชาวบ้าน
- พ.ศ. 2543 ก๊อดอามีมีณิลอยปลุกราชบุรีเขย่าโลก
- พ.ศ. 2542 ลูกล่อลูกชนคนทำงาน, คนกินอุดมการณ์ และฉากชนบท
- พ.ศ. 2538 เอกสารวิจารณ์หนังสือ “เทคนิคการบริหารเวลาสำหรับนักบริหาร” ของชัยรัตน์ บุรณะวิวัฒน์ (แปล)
- พ.ศ. 2534 เอกสารวิจารณ์หนังสือ “เล่นกับคน: ศิลปะการบริหารแบบไทยๆ” ของ อ.สุขุม นวลสกุล
- พ.ศ. 2528 หนังสือเสริมการอ่านโครงการรณรงค์ผู้ไม่รู้หนังสือเรื่อง “แม่ค้าขายผัก”

+ เกียรติคุณพิเศษ

- พ.ศ. 2555 รางวัลระฆังทอง บุคคลแห่งปีครั้งที่ 5 สาขาผู้บริหารและนักพัฒนา
ระดับประเทศดีเด่นจากสมาคมนักจัดรายการวิทยุ โทรทัศน์
หนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย (สว.นท.)
- พ.ศ. 2553 รางวัลกิตติคุณสัมพันธ์ “สังข์เงิน” ครั้งที่ 23 ประเภทบุคคล
ผู้ประสบความสำเร็จด้านการประชาสัมพันธ์
จากสมาคมนักประชาสัมพันธ์แห่งประเทศไทย
- พ.ศ. 2534 เกียรติบัตรนักวิชาการดีเด่น หลักสูตร โรงเรียนนายอำเภอ รุ่นที่ 13
- พ.ศ. 2532 ประกาศเกียรติคุณข้าราชการพลเรือนดีเด่น จังหวัดนครสวรรค์
- พ.ศ. 2528 เกียรติบัตรนักวิชาการยอดเยี่ยม หลักสูตรปลัดสุขาภิบาล รุ่นที่ 4
- พ.ศ. 2528 รางวัลดีเด่น การเขียนหนังสือเพื่อเยาวชนวัย 13-19 ปี ภาคเหนือ
ประเภทกวีนิพนธ์ เรื่อง “ฉากชนบท”